

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ
จังหวัดอุบลราชธานี*
CULTURAL TOURISM MANAGEMENT OF KHEMARAT DISTRICT
UBON RATCHATHANI PROVINCE

กนกนิตา ธนาโชคพิสิษฐ์
Kanhoknisa Thanachokphisit
อลงกรณ์ อรรคแสง
Alongkron Akkasaeng
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Mahasarakham University, Thailand
E-mail: tonaor8004@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของอำเภอเขมราฐตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมา 3) เพื่อเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และจดบันทึก โดยใช้เกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติจากการเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จำนวน 15 คน พิจารณานำแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 2) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) กิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว 4) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว 5) โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป 6) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว จากผลการวิจัย พบว่า อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลองค์ประกอบ (6As) ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมาพบว่าถนนบางแห่งชำรุดและที่พักริมน้ำไม่เพียงพอ

* Received 18 April 2021; Revised 1 May 2021; Accepted 16 May 2021

เสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเขมราฐในการร่วมส่งเสริม สนับสนุน การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบบูรณาการร่วมกัน เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนได้ต่อไป

คำสำคัญ: แนวทางจัดการการท่องเที่ยว, วิธีการจัดการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

This article aims to ;1) To study the approaches for cultural tourism management in Khemmarat district Ubon Ratchathani 2) To study the problems and obstacles of cultural tourism management Of Khemmarat district during the past 10 years 3) To propose policy recommendations for cultural tourism management of Khemmarat district Ubon Ratchathani This research study uses a qualitative research model which consists of Documentary research by selecting In - depth Interview by specifying a group of informants using Purposive Sampling Qualitative data analysis Analyze the data obtained from interviews and take notes. by using criteria for qualification from being involved in Cultural Tourism Khemarat District Ubon Ratchathani Province, number 15 people, Consider the 6 elements of cultural tourism management as follows from the research results, it was found that Khemarat District, Ubon Ratchathani Province. There are guidelines for cultural tourism management. From the composition (6As), which requires cooperation from all sectors in the development of tourist attractions And organize tourism promotion activities Problems and obstacles of cultural tourism management; Of Khemarat District Over the past 10 years, some roads were damaged and there were insufficient accommodations. Recommend policy recommendations for the management of cultural tourism in Khemmarat district. It requires cooperation from both the public and private sectors as well as those involved in the Khemmarat district to jointly promote and support the integrated cultural tourism management in order to develop into a sustainable cultural tourism destination.

Keywords: Tourism management guidelines, how to organize tourism, Cultural tourism

บทนำ

การจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทาง มาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยต้องอาศัยความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนจากทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งความร่วมมือจากชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจุฬารัตน์ ทองเพ็ญ กล่าวว่าการจัดการการท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมจะเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว การให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร การให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ และการสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไว้ว่า การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงต้องมีการกำหนดกลยุทธ์และแนวทางในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ (จุฬารัตน์ ทองเพ็ญ, 2554) โดยการบูรณาการระหว่างภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาคมผ่านกลไกการดำเนินงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ มีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับ พัฒนาระบบข้อมูลและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นับเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาทั้งสามฝ่ายโดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาคมและภาคเอกชนในท้องถิ่น เนื่องจากท้ายที่สุดแล้วประชาชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปได้ และเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อประโยชน์แก่ประชากรในท้องถิ่น ต้องอาศัยความร่วมมือให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพราะเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว่อมทำให้เกิดความผูกพันต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของพื้นที่ ห่วงแหน และเห็นคุณค่าทางด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมมากขึ้น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่อมเป็นไปได้ด้วยความเหมาะสมและมีประสิทธิผล รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน นำไปสู่การดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติโดยให้มีความสมดุลกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะนำมาซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนของประเทศ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ที่น่าสนใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นและเข้าใจถึงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ได้สัมผัสประสบการณ์การพักผ่อนที่เรียบง่าย สร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่อีกด้วย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีลักษณะพิเศษตรงที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ เพราะสังคมแต่ละแห่งต่างมีบริบททางวัฒนธรรมของตนเองอันเนื่องมาจากลักษณะภูมิศาสตร์ ถิ่นฐานที่ตั้ง องค์การทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ สะท้อนออกมาในรูปแบบวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมจึงเป็นตัวกำหนดรูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ความแตกต่างของวัฒนธรรมจึงมีหลายระดับ รวมทั้งมีขอบเขตที่กว้างขวางและมีประเด็นที่น่าสนใจหลากหลาย การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดการขยายตัวทางการตลาดของการท่องเที่ยว (พิชัย รักตะสิงห์, 2556) หรือการท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและการเข้าร่วมในวิถีชีวิตเก่า ๆ ที่กำลังจะสูญหายไปในช่วงท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมาการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน เช่น การแสดงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และงานเทศกาล เป็นต้น (บุปผา พิกุลแก้ว และคณะ, 2550)

จังหวัดอุบลราชธานีถือได้ว่าเป็นอีกจังหวัด หนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมและประเพณีมีความพร้อมและศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติโดยจะเห็นได้จากมีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและน่าสนใจหนึ่งในนั้นคือ อำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอที่มีอาณาเขตติดต่อกับแขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานและมีสถาปัตยกรรมของชุมชนที่สวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านเรือนที่สร้างด้วยไม้เก่าแก่หายากมีความโดดเด่นและงดงาม ในด้านวัฒนธรรมประกอบกับทำเลที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองในเขตเทศบาลตำบลเขมราฐ (ศรีศักดิ์ พิกุลแก้ว, 2556)

อำเภอเขมราฐ คือ อำเภอหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงเป็นระยะทางยาวกว่า 40 กิโลเมตร เป็นอำเภอเก่าแก่ เขมราฐเป็นเมืองที่มีทัศนียภาพแม่น้ำโขงที่สวยงาม มีการแข่งเรือยาวอำเภอเขมราฐ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม เช่น แก่งช้างหมอบ แก่งพะลานเหล็ก และยังเป็นเมืองโบราณที่ยังคงรักษาสถาปัตยกรรมของบ้านเรือนสมัยอดีตกาล (สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2544) กระทรวงวัฒนธรรม ได้คัดเลือก “เขมราฐ” ให้เป็นถนนสายวัฒนธรรม และชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเขมราฐธานี เนื่องจากบ้านเรือนหลายหลังอายุนับ 100 ปี ของชุมชนแห่งนี้ เจ้าของบ้านยังคงอนุรักษ์เอาไว้เพื่อให้คน รุ่นลูกรุ่นหลานได้เห็นสภาพบ้านเรือนตลอดจน ของใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมกันนี้ยังได้มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้า ประเพณีแห่เทียนพรรษา เครื่องจักสาน จากรุ่นปู่ย่าตายายสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อคนรุ่นใหม่ได้สืบทอดวัฒนธรรมเหล่านี้ให้คงอยู่ต่อไป สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงวิถีชีวิตคนในชุมชนที่ใช้ชีวิตเรียบง่าย มีอุปนิสัยเอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดกิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม และชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเขมราฐ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อำเภอเขมราฐเป็นอำเภอที่มีสถาปัตยกรรมของบ้านเรือนสมัยอดีตกาลที่ยังคงอนุรักษ์เอาไว้ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้า การจักสาน วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย เพื่อการพัฒนาต่อยอดการเกิดคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในชุมชนเขมราฐ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิธีการจัดการ การดำเนินการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัญหาและอุปสรรคจากแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ ตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมา รวมไปถึงข้อเสนอแนะ ข้อค้นพบจากการวิจัยแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ ซึ่งข้อมูลหรือผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ ได้อย่างเหมาะสม พัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวได้สูงขึ้น แสดงถึงความภูมิใจของอำเภอเขมราฐ ส่งเสริมจิตสำนึกการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ทรงคุณค่ารักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืน อีกทั้งยังสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่เกิดจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ ตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมา
3. เพื่อเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยที่ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน การดำเนินการ ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติจากการเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 15 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 9 คน
2. ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นที่เป็นที่ประจักษ์ประกอบในการอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 คน
3. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลอย่างกว้างในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดบันทึกเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยกำหนดประเด็นคำถาม องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ (6As) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) กิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว (Activities) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (Available packages) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) วิธีการบริหารจัดการของภาครัฐ ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการองค์กร การดำเนินงาน การประสานงาน ระบบข้อมูลข่าวสาร และของชุมชน ประกอบด้วย การบริการด้านการตลาด และการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาและจัดกิจกรรม รวมทั้งความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะของผู้ให้แบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อสรุปประเด็นเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การบันทึกวิดีโอ การบันทึกเสียง และการถ่ายภาพ แล้วนำข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ การบันทึกเสียง เนื้อความจากเอกสาร ภาพถ่าย ดำเนินการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎี และเอกสารทางวิชาการที่ศึกษามาแล้วว่าสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร พร้อมทั้งแสดงข้อเสนอแนะในการวิจัย โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี” สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

แนวทางวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีมีแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากข้อมูลองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ (6As) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) กิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว (Activities) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (Available packages) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services)

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายในพื้นที่ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ นักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไปเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การสนับสนุนส่งเสริมและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเขมราฐ ต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ด้านเส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเขมราฐ มีระบบขนส่งที่ค่อนข้างสะดวกสบาย

3. ด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านการพัฒนาและจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ริมฝั่งโขงและประเพณี ฮีตสิบสองคองสิบสี่ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวและเตรียมความพร้อมของเจ้าของพื้นที่

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในอำเภอเขมราฐ มีการบริการที่หลากหลาย นักท่องเที่ยวสามารถเลือกให้ตรงความต้องการได้ ตามความเหมาะสม

5. ด้านการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ วางแผนจัดเตรียมโปรแกรมการท่องเที่ยว ไว้ล่วงหน้าสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

6. ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนในพื้นที่ต้องร่วมมือกันพัฒนาและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อาทิ จุดบริการนักท่องเที่ยว รถบริการสาธารณะ ป้ายน้ำดื่ม และห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอ กับความต้องการของนักท่องเที่ยว ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและสถานที่ต่าง ๆ ของอำเภอเขมราฐ การพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมาตรฐานที่ดีพอ สามารถต่อยอดการทำตลาดในเชิงรุกเพื่อนำสินค้าออกจำหน่ายนอกพื้นที่ และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้สู่ครัวเรือน

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของอำเภอเขมราฐ ตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

1. ปัญหาและอุปสรรค ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จากการวิจัยสามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ไม่พบปัญหาและอุปสรรค ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีงานประเพณีแข่งขันเรือยาวและประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไปเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

2. ปัญหาและอุปสรรค ด้านเส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จากการวิจัย สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า อำเภอเขมราฐ เส้นทางเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ยังต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง การใช้เส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร สภาพถนนตะกุดตะกัก สภาพเกือบชำรุดอาจเกิดอันตรายในการสัญจร ถนนบางสายอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง นักท่องเที่ยวที่เพิ่งเดินทางมาเขมราฐยังไม่ชินเส้นทางและไม่รู้เส้นทางหลบเลี่ยง

3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จากการวิจัย สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเขมราฐ นักท่องเที่ยวต้องการถ่ายรูปเก็บความประทับใจไว้เป็นที่ระลึก แต่บรรยากาศหรือภูมิทัศน์ที่แสดงถึง อัตลักษณ์ของเขมราฐ มีน้อยจุด ผู้คนจะมากันรอถ่ายรูป

4. ปัญหาและอุปสรรคด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในอำเภอเขมราฐ จากการวิจัย สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างแรมในอำเภอเขมราฐ ประเภทโรงแรมหรือรีสอร์ท ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล หรือช่วงวันหยุดยาว

5. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จากการวิจัย สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ไม่พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว

6. ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว จากการวิจัย สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ด้านการจัดให้บริการสาธารณะแก่นักท่องเที่ยว อาทิ จุดบริการนักท่องเที่ยว รถบริการสาธารณะ และห้องน้ำสาธารณะยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว บั๊มน้ำมันมีน้อย ยังไม่เพียงพอ แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและสถานที่ต่าง ๆ การดูแลรักษาความสะอาดยังไม่เป็นระเบียบ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเขมราฐ

2. ด้านเส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเขมราฐ ควรมีการปรับปรุงระบบการคมนาคม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาถนน ปรับปรุงสะพาน ที่เชื่อมไปยังเส้นทาง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือลานที่จอดรถให้มีสภาพพร้อมใช้งาน เพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย

3. ด้านการจัดกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ ควรมีการประสานความร่วมมือ ร่วมวางแผน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านการพัฒนา และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมริมฝั่งโขงและประเพณี ฮีตสิบสองคองสิบสี่ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวและเตรียมความพร้อมของเจ้าของ

พื้นที่นี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คือ เทศบาลตำบลเขมราฐ ควรให้การสนับสนุนงบประมาณการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของเมืองเขมราฐ เพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปเก็บความประทับใจไว้เป็นที่ระลึก การปรับกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายครอบคลุมทุกด้านเพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนให้คนในชุมชนด้วยความกระตือรือร้นต้องการจะบอกเล่าเรื่องราวเสน่ห์อันเป็นของอำเภอเขมราฐ ให้นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนได้รับทราบ

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในอำเภอเขมราฐ ในฐานะเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ควรมีการปรับปรุงด้านที่พัก อาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้มีความสะดวกสบายเหมาะสมตรงความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลต่าง ๆ

5. ด้านการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ มีความเหมาะสมอยู่แล้วเนื่องจากมีการวางแผนจัดเตรียมโปรแกรมไว้ล่วงหน้าที่หลากหลายกิจกรรมและสามารถยืดหยุ่นได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลหรือฤดูกาลต่าง ๆ

6. ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการร่วมมือกันพัฒนาและดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวและปรับปรุงห้องน้ำสาธารณะที่สะอาดถูกสุขลักษณะให้เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้มีความพร้อม เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และง่ายต่อการเข้าถึง

จากการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สรุปได้ว่า การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่กว้างไกล จากประสบการณ์ในแหล่งวัฒนธรรมที่คงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม เช่น ศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี เป็นต้น สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเขมราฐ มีความเป็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น วิถีชีวิตของความเป็นอยู่แบบชาวอีสาน ประเพณีแข่งเรือยาวสองฝั่งโขง ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ เพื่อพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ที่ส่งผลต่อการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอเขมราฐในการร่วมส่งเสริม สนับสนุน การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบบูรณาการร่วมกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวในการเลือกไปพักผ่อนหย่อนใจ อำเภอเขมราฐมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิมที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเขมราฐ สอดคล้องกับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่าเป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา (วาสิกา แสนคำ, 2555)

แนวทางวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จากข้อมูลองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ ทั้ง 6 ด้าน (6As) ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) กิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว (Activities) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (Available packages) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) (Buhalis, D, 2000) สังเกตได้ว่าทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตโดยนำมิติความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ตลอดจนกิจกรรมสาธิตภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี มาร่วมสร้างสรรค์ให้เกิดความหลากหลาย นำมาซึ่งความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นอำเภอเขมราฐ

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของอำเภอเขมราฐ ตลอดช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จากผลการวิจัยพบว่าการคมนาคมยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร สภาพถนนชำรุดเดินทางค่อนข้างลำบาก ที่พักและสถานที่จอดรถบริเวณที่พักมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และเส้นทางคมนาคมเข้าถึงตัวอำเภอเขมราฐสามารถเดินทางได้หลายทาง และถนนมีการพัฒนาสะดวกสบายแต่เส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งยังไม่มี การพัฒนาถนนมากนักอีกทั้งป้ายบอกทางที่ยังมีน้อย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนา เพิ่มเติมให้มากยิ่งขึ้น (อมราวดี คำบุญ, 2556)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือการประสานแนวทางในการจัดการจากหน่วยงานภาครัฐและความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้เข้ากับระบบสังคมทางประเพณีของชุมชน สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในชุมชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้พัฒนาด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวได้สูงขึ้นตามแนวทางการจัดการ

ท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาต่อยอดให้เกิดคุณค่าทางสังคม จิตใจ ที่สำคัญยังสร้างรายได้ให้คนชุมชน เพื่อพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะสำเร็จลุล่วงไปได้จะต้องอาศัยความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรอิสระ และชุมชน ขั้นตอนของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นประกอบด้วย การตลาดที่จะต้องตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว การวางแผนโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการวางแผนการใช้พื้นที่ การวางแผนการขนส่ง การประเมินผลกระทบและศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (กาญจนา แสงลัมสุวรรณ, 2555) เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีจุดมุ่งหมายเพื่อวางรากฐานและแก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งด้านคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้างสมดุลของการพัฒนาทั้งในมิติของพื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบ และกลุ่มนักท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคตบนพื้นฐานของการลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ การทำงานอย่างบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และระหว่างประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน จากองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐ ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันในการสนับสนุนส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของอำเภอเขมราฐที่หลากหลายที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตคนในชุมชนทั้งที่จับต้องได้และไม่สามารถจับต้องได้ ที่สามารถดึงดูดความสนใจสร้างความประทับใจของนักท่องเที่ยว โดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมิติความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกัน มีผลิตภัณฑ์ที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์จากแต่ละชุมชน (OTOP) สามารถพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ยั่งยืนได้ 2) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนา อาทิ การสร้างถนน ปรับปรุงถนน สะพาน ที่จอดรถ ให้มีความ

เหมาะสม เพื่อให้ธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และปลอดภัยในการเข้าถึงเมืองเขมรรัฐ กำหนดเส้นทางเดินทางเพื่อสร้างความเป็นระเบียบ ในการเดินทางท่องเที่ยว โดยจัดทำแผนที่หรือแผนผังของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งอำเภอ โดยติดตั้งในสถานที่สำคัญ ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ 3) กิจกรรมแหล่งท่องเที่ยว (Activities) หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาและ จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมรรัฐ ตามวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมริมฝั่งโขง และประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ เช่น ประเพณีแข่งเรือยาวสองฝั่งโขง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น โดยภาครัฐเป็นตัวประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเขมรรัฐ ระหว่างองค์กรและชุมชน ด้านชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยกันพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวและการวางแผนการจัดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายเน้น การชูอัตลักษณ์ท้องถิ่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของ เมืองเขมรรัฐ วางแผนพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวอยู่ใน พื้นที่อำเภอเขมรรัฐ ให้มีกิจกรรมได้หลากหลายแปลกใหม่ นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรม ต่าง ๆ ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และ สภาพแวดล้อมของพื้นที่อำเภอเขมรรัฐ 4) โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (Available packages) การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวของอำเภอเขมรรัฐ จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอดคล้อง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวและเกิดความประทับใจมากที่สุด โดยการประสานงาน ระหว่างเจ้าบ้านหรือผู้ประกอบการในท้องถิ่นกับกลุ่มนักท่องเที่ยว ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและของชุมชนท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ อำนาจความสะดวกในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ผู้มาเยือนได้ไปสัมผัสกับ ลักษณะเฉพาะของมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่หลากหลายโดยผ่านกิจกรรมในรูปแบบ ต่าง ๆ 5) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนในพื้นที่ร่วมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว การวางแผนด้านความปลอดภัย สุขอนามัย และสวัสดิการของนักท่องเที่ยว บริหารจัดการสิ่ง อำนาจความสะดวกต่าง ๆ ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้มีความเหมาะสม โดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วน ร่วมในการพัฒนาไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 6) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงประชาชนในพื้นที่ร่วม วางแผนพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวจัดให้มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะอย่างเพียงพอ มีการจัดบริการ แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม สถานที่ทางประวัติศาสตร์ สถานที่ทางวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ที่แสดง อัตลักษณ์อำเภอเขมรรัฐ พร้อมทั้งมีบุคลากรคอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวต่างประเทศ และคนพิการ ทั้งนี้ การจัดการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมรรัฐ ควรพัฒนาปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็น

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแห่ง การพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง พัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปรับปรุงห้องน้ำสาธารณะ การจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเขมราฐอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการอาเซียน.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กาญจนา แสงลี้สุวรรณ. (2555). “การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน”. วารสารนักบริหาร, 32(4), 139 - 146.
- จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ. (2554). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดโสธรวรารามวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุปผา พิกุลแก้ว และคณะ. (2550). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน บนพื้นที่เกาะช้างกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พิชัย รักตะสิงห์. (2556). “ไทยกับการเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของ AEC”. ใน งานสัมมนา TU - ASEAN Forum ครั้งที่ 7. วันที่ 23 ธันวาคม 2556 ณ ห้องจูปีเตอร์ ชั้น 3 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น: 1 - 40.
- วาลิกา แสนคำ. (2555). การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศรีศักดิ์ พิกุลแก้ว. (2556). “Healthy Planet สุขคดีท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการเรียนรู้เขมรรัฐ”. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. (2544). “นามานุกรมภูมิศาสตร์ จังหวัดอุบลราชธานี”. จังหวัดอุบลราชธานี: น่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นสำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- อมราวดี คำบุญ. (2556). การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็กอำเภอยะรัง. จังหวัดอุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- _____. (2556). การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็กอำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี. ใน สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อมราวดี คำบุญ และดลฤทัย โกวรรณะกุล. (2556). การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็กอำเภอยะรัง จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 8(2), 3-22.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. *TourismManagement*, 21(1), 97-116.